

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Psalmis gradualibus. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

Sect. 7. cap. 13. pag. 138. nulla, inquam, est, solviente nos Pio V. in Bulla Breviarii ab antiqua obligatione, & ab omni peccato; exhortante tantum, & Indulgentia centum dierum pro vnaquaque vice ad prescriptum Rubricarum proposita, alliciente. Ex quo Nauarrus rejicitur, qui ante Pium V. de *Orat. cap. 10. num. 4.* docuerat officium Defunctorum certo die prescriptum in Breviario esse partem Horarum Canoniarum.

19 Quod si aliunde oriatur obligatio recitandi officium Defunctorum, puta, ex voluntate testatorum; in ijs quidem diebus; quibus conceditur Missa de Requiem (qua de re in primo Tomo diximus pag. 10. & 11.) absque dubio recitari poterit.

20 In alijs verò diebus, in quibus prohibetur Missa de Requiem, adhuc tamen recitari poterit (exciperem Festa primæ, & secundæ Classis, & triduum maioris Hebdomadæ postremum) etiam in Choro; quia dispar est ratio inter Missam, & officium Defunctorum, illa namque suppleri potest cum Missa de die, eo modo, quo docuimus in primo tomo pag. 217. à nu. 19. & seqq. non autem officium cum officio de die: vel præter cantatam Missam de die in Collegiatis, potest cantari altera de Requiem, ut Romæ fit quotidie in Ecclesia S. Petri. Festum autem, etiam de præcepto, ex minus solemnibus, non impedit recitationem huius officij, ut patet ex dictis supra num. 10. 15. & 17. maxime si adsit Ecclesiarum consuetudo.

21 Pius itaque V. tam in Bulla, quam in Rubricis loquitur de officio Defunctorum ex communi intentione Ecclesie pro suffragijs generalibus recitando in Choro remittens antiquam obligationem illud sepius recitandi, & quotidie, ut olim, in Quadragesima; tum præscribit eos dies, quibus illud idem congruentius recitari, vel omitti debet; non autem excludit obligationes proprias ex testamentis Defunctorum, rationabiles.

22 Si tamen accidat, in his obligationibus aliqua necessitas, ex causa rationa-

bili, reducendis, aut commutandis; aut eas moderandis ad tempus, seu in perpetuum; declaravit Sacra Tridentini Conc. Congregat. sess. 25. cap. 4. posse Episcopos in Synodo, & Regularium Superiores in Capitalis Generalibus circa hæc officia, decernere, quidquid magis expedire iudicauerint, ea commutando in Missas, &c. si ante Concilium ea fuerint imposita; quod postremo à nobis additum eadem Sac. Congregat. significare visa est in *Decretis de celebratione Missarum sub Urbano VIII. 21. Jun. 1625. §. Ac primo:* ubi, dum prohibet reductionem Missarum post Concilium, non ante illud, indicat aperte, eam fuisse mentem Sacri Concilij, de qua dubitabant Doctores. Falsus Moneta noster de *Comm. ut. volum. quæst. 11. conclus. 4. num. 367. & seq.* de his officiorum commutationibus agit. hoc loco hæc satis.

De Psalmis Gradualibus. Cap. III.

FACIAMUS gradum ordine Breviarii, ad Psalmos Graduales, qui dicuntur, Canticum graduum, & Ascensionis, sex vi vocis Hebræ, *Amaloth*; & Græci quidem Theodoretus, & Euthymius docent, Cantica hæc intelligenda esse ad litteram de ascensione Iudæorum à Babylone in Ierusalem, Spiritu Sancto per os David præcinentem calamitatem eorum, & libertatem. Alij, è quibus Durand. *lib. 5. cap. 2.* malunt esse compositos hosce Psalmos, ut canerentur in ascensione, quindecim graduum Templi Salomonis, tot enim fuisse affirmat S. August. *tract. in Psalm. ultimum*, cui Lyranus subscribit; & significant ascensiones electorum in Deum per quindecim gradus. Septenarius enim veteris Testamenti est, octonarius novi Testamenti est numerus, ex Ambros. *enarr. 2. ad Horontianum*: quasi dicatur electi per scalam præceptorum veteris, & novi Testamenti ascendere ad Deum. & de his fortasse gradibus dicebat Salomon *Eccles. 11. da partem septem* (Græcè est casus Dativi) *necnon & octo.*

2. Hieron. in locum *Ecclesiasta*, putat septem, & octo Psalmos Graduales veteris, & noui Testamenti indices esse: vt enim quondam per illorum numerum canebatur Deo, ita per vtrumque Testamentum modo cantantur laudes eidem Deo. Quinque etiam sunt sensus hominis, per quos animus ad Deum Trinum ascendit, & ideo diuisi sunt inter quinos.

3. Radulphus *propos. 21.* meminit, & notat, primos quinque dici pro Defunctis; alios quinque pro nobis ipsis, & amicis; postremos quinque pro omnibus fidelibus; & quadrat ordo hic ascendentibus iuxta *Psalm. 83. ascensiones in corde suo disposuit, in valle lachrymarum*, id est, Purgatorii; nam à Purgatorio defunctorum eleuamur ad purganda propria peccata, de quibus in secunda Oratione agitur. deinde ad vnionem cum Deo, quem toto corde perquirimus in tertia Oratione; ita vt in secundo ordine Psalmorum declinantes à malo, in tertio faciamus bonum; in quibus tora iustitia consistit.

4. Robertus Cardin. Bellarmin. in suo aureo libello de *Ascensionibus in Deum*, ad instar horum 15. Psalmorum constituit quindecim gradus, quibus ascendas ad Deum; quorum ordo paululum mutatus triplici Gradualium ordini, meo iudicio, respondet optimè: si nimirum in primis quinque Psalmis mediteris corruptibilia, terram, aquas, aerem, ignem, & mixta. in alijs quinque scruteris cælestia corpora, Hominem, Animam eius rationalem, Angelicam naturam, & Diuinam essentiam. In tertio Psalmorum ordine contempleris Dei potentiam, Theoricam Sapientiam, Practicam eiusdem, Misericordiam, & Iustitiam, que singula omnia profequitur in dicto libello.

5. Si tibi placeant magis Sanctissimi Rosarij mysteria, ea distribue hoc modo; vt, quæ sunt doloris, primo ordini cum, *Requiem*, pro Defunctis tribuas; quæ gaudij, secundo ordini; quæ gloriæ, tertio adscribas.

6. Nam primi quinque Psalmi vnica habent conclusionem: *Requiem aeternam*,

& c. alij habent quisque suam cum, *Gloria Patri*; quia pro Defunctis orantes abstinere solemus à glorificatione Trinitatis, vnica, & aeternam eis requiem desiderando, vt eisdem post quinque sensuum in Purgatorio purificatione, in quibus deliquerunt, eadem aeterna requies tribuatur. Deo autem danda est gloria in ascensu nostro, siue declinemus à malo, siue faciamus bonum; de quibus in 2. & 3. agitur Psalmorum ordine Gradualium. vltima Oratio habetur in Liturg. Græca S. Petri pro collecta *Missa*.

7. Dicuntur autem in Ferijs quartis Quadragesimæ, latius sumpto vocabulo Quadragesimæ, ita vt includatur Feria 4. Cinerum, in qua etiam dicuntur hi Psalmi, Pio V. ita limitante, ante quem quotidie in Quadragesima recitabantur, ante Matutinum dicuntur de more antiquo, ex Radulph. *propos. 21.* in Breuiar. M.S. & in 1550. & ante officium paruum B. Virg. quod fit vnum cum officio maiori, ex P. Ruiz in *Ceremoniali*; vt nimirum per octo quosque dies ab initio Ieiunij, ascensiones in corde nostro disponamus, de virtute in virtutem; donec ad Christum in Cruce exaltatum perueniamus, quem in Hebdomada maiori contemplanur.

8. Omittuntur in ipsamet maiori Hebdomada; cum ibi militer eadem ratio, qua omittitur officium paruum Beatæ Virg. & Defunctorum; & omittuntur in Festo nouem Lectionum, ratione Festi, vt ait Radulph. *loco citato*.

9. Nulla nunc est obligatio, ex Bulla Pij V. qui proponit recitantibus Indulgentiam quinquaginta dierum; si nempe recitent in Ferijs quartis Quadragesimæ, siue in Choro, siue extra Chorum eos recitent; & absoluit Clerum ab antiqua obligatione. si adest consuetudo eos recitandi in Choro, sicut legitima consuetudini; sicut etiam de Hora recitandi, de qua *cap. sequenti num. 6.*

De Psalmis Pœnitentialibus. Cap. IV.

1. Psalmi Pœnitentiales, qui scilicet ad pœnitentiam nos mouent, sunt numero septem; & videntur fuisse in vsu ante S. Au-